

Lietuvoje veikia beveik 200 tautinėms mažumoms skirtų ugdymo įstaigų, kuriose gimtąja kalba nuo ikimokyklinio iki aukštojo mokslo lygmens mokosi daugiau nei 30 tūkst. mokinių. Pastaruoju metu jų gretas papildė ir iš Ukrainos atvykstantys vaikai. Vaikų taryba - Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos patariamasis balsas - diskutavo, su kokiais integracijos ir švietimo iššūkiais susiduria tautinių mažumų vaikai ir siūlė sprendimus, kurie leistų mažinti skirtį tarp tautinių mažumų ir lietuvių mokyklų.

Pasak Vaikų tarybos narės, Vilniaus šv. Jono Pauliaus II gimnazijos devintokės Auroros Degesytės, kaip norėdami susigyventi su kaimynais turime juos geriau pažinti, taip ir gyvendami vienoje šalyje turime stengtis suprasti kitas tautas ir jų kultūras.

„Kalbėdami apie tautinių mažumų ugdymą, galime ne tik jį tobulinti, bet ir supažindinti lietuviškų mokyklų mokinius su drauge gyvenančiais įvairių tautų vaikais. Tikiu, kad iš skirtingų miestų ir mokyklų atvykę Vaikų tarybos nariai suvieniję jėgas gali padėti spręsti visiems vaikams rūpimus klausimus“, - sako galimybė mokytis gimtąja lenkų kalba besidžiaugianti moksleivė.

Tautinių mažumų mokyklose pastebimi ugdymo iššūkiai

Apie 14 proc. Lietuvos gyventojų sudaro tautinės mažumos. Didžioji dalis jų yra lenkai, rusai ir baltarusiai, o pastaruoju metu dėl karo Ukrainoje ženkliai padaugėjo ir ukrainiečių. Siekiant visiems mūsų šalies vaikams sudaryti sąlygas įgyti kokybišką išsilavinimą, Lietuvoje veikia atskiros mokyklos, skirtos šios visuomenės grupės nariams.

Tačiau tiek nacionaliniai, tiek tarptautiniai mokinių pasiekimų tyrimai rodo, kad mokyklos, kuriose mokoma tautinės mažumos kalba, kai kuriais aspektais atsilieka nuo lietuvių kalba mokančių mokyklų. Nustatyta, kad tautinių mažumų ugdymo įstaigų aprūpinimas naujais vadovėliais yra nepakankamas, o jų auklėtiniai gauna kiek žemesnius egzaminų, ypač lietuvių kalbos, įvertinimus ir rečiau siekia aukštojo išsilavinimo.

Į devintąjį posėdį susirinkusi Vaikų taryba aptarė švietimo iššūkius, su kuriais susiduria tautinės mažumos Lietuvoje, o ypač jiems skirtos mokyklos. Tarybos nariai diskutavo apie ugdymo sąlygas lietuvių ir tautinių mažumų mokyklose, egzistuojančius skirtumus ir jų sprendimo būdus. Vaikai pabrėžė, kad tiek lietuvių, tiek tautinių mažumų mokyklų tobulinimas turi žengti koją kojon.

Tarnybos direktorė: kokybiškas ir lygiateisis mokslas - visiems šalies vaikams

Vaikų tarybos iniciatorė, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos direktorė Ilma Skuodienė sako, kad šiuo metu vienas svarbiausių švietimo sektoriaus prioritetų yra mažinti mokymosi pasiekimų atotrūkį šalyje, taip pat sudaryti kokybiškas ir lygiavertes mokymosi sąlygas visų tautybių vaikams, besimokantiems Lietuvoje. Jos teigimu, tik realizuojant teigiamus pokyčius švietimo srityje, galime užtikrinti sklandesnę ir greitesnę tautinių mažumų integraciją visuomenėje.

„Lietuvoje veikia beveik tūkstantis ugdymo įstaigų. Iš jų 2020-2021 mokslo metais 82 buvo ikimokyklinio ugdymo ir 95 bendrojo ugdymo mokyklos, kuriose mokoma tautinių mažumų kalbomis. Vaikų, lankančių šias ugdymo įstaigas, taip pat nemažėja“, – sako I. Skuodienė.

Ji primena, jog nuolat auga ir iš karo zonos atvykstančių ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo amžiaus ukrainiečių skaičius. Šiuo metu Lietuvoje mokosi daugiau nei 12 tūkst. ukrainiečių. Didžioji dalis jų yra pasirinkę kontaktinį ugdymo modelį, vos keli šimtai mokosi nuotoliniu būdu.

Anot Tarnybos direktorės, norėtusi, jog nuo karo bėgantys vaikai Lietuvoje atrastų ne tik saugų prieglobstį, bet ir gautų kokybišką išsilavinimą, o ugdymo įstaigose juos suptų palaikanti ir supratinga akademinė bendruomenė.

„Ignoruoti egzistuojančių kokybinių ugdymo skirtumų negalime. Teisę įgyti daugybę galimybių gyvenime atveriantį išsilavinimą turi turėti visi mūsų šalyje gyvenantys vaikai ir jaunuoliai, nepriklausomai nuo savo tautybės. Juk integruotis naujoje ar kita kalba kalbančioje visuomenėje nėra taip paprasta, tačiau mūsų visų atsakomybė – sudaryti tokias mokymosi sąlygas, kad kiekvienas vaikas jaustųsi visapusiškai aprūpintas, draugiškai priimtas ir nuolat skatinamas sužinoti, atrasti, tobulėti“, – teigia I. Skuodienė, neabejojanti kad visus šalies vaikus atstovaujanti Vaikų taryba gali dar geriau padėti įsiklausyti ir suprasti Lietuvoje besimokančių kitataučių moksleivių patiriamus sunkumus.

Vaikų taryba: švietimo sistemoje - ypatingas dėmesys ukrainiečiams

Siekiant spręsti aptartus iššūkius, pagerinti mokymąsi bei mokymosi aplinką tautinių mažumų mokyklose, Tarybos nariai siūlo skatinti mokyklos bendruomenės atstovus labiau įsitraukti į moksleivių švietimą, kartu vaikus supažindinant su tautinių mažumų kultūra, kalba bei papročiais. Posėdžio metu buvo pabrėžta, kad laikotarpiu, kuomet Lietuvos mokyklose mokosi karo pabėgėliai iš Ukrainos, toks dėmesys tautinių mažumų atstovams yra ypač svarbus ir negali būti atidėliojamas.

Taip pat Tarybos nariai pasiūlė kurti atskiras programas bei finansuoti integracinius

būrelius, veiklas, neformalaus švietimo užsiėmimus arba skatinti vaikus lankyti įvairius būrelius bei leisti burtis integraliuose susitikimuose.

Pasak I. Skuodienės, norint paskatinti lygiavertę tautinių mažumų integraciją, joms skirtose mokyklose būtina užtikrinti kokybiškas tiek formaliojo, tiek ir neformaliojo ugdymo sąlygas. Svarbu suteikti visokeriopą švietimo, kultūrinę ir socialinę pagalbą, kuri užtikrintų, jog ir tautinių mažumų vaikai jaustųsi saugūs ir tolerantiškai priimami visuomenėje.

Vaikų taryba – visų šalies vaikų balsas, joje dirba 15 vaikų iš visos Lietuvos. Kiekvienas Tarybos posėdis susietas su aktualiomis temomis, juose dalyvauja įvairūs savo sričių specialistai.

